

[text på kuvert]

BERLIN
STADTPOST EXP. III
23/2 * 1-2 Nm
[Poststämpel]

Hr Maler N.M. Mandelgren.

add. Hr Boghandler Iversen.

[siffran 4 med rödpenna skrivet över ovanstående text]

[22 skrivet med rödpenna) Copenhagen.

K.D. U.P.A. HAMBURG G.?.M.

24/2

[stämpel på sidan]

Berlin d: 24 Februar 1855.

Höistærede !

I Forgaars modtog jeg Deres ærede Skrivelse af 14 dennes, og det glæder mej meget deraf at erfare, at Deres Arbeide nu er rykket saavida frem, at det snædh kan forelæggs Offentligheden. De skal ikke sende meg noget herhen, da mit Ophold ikke vil vare længe, end den strænge nødvendighed, :c den intraadler Frost, byder. I de sidste Dage har et mildere Veirligh at begyndt at vise sig, og jeg længes meget efter igien at see mit Hjem, såa at jeg begiver meg paa Veien, saasnært der mindster Rimelighed for, at jeg ikke skal blive nødt til et Besög paa Sprogö, som jeg ikke har lyst til hverken for min Hustrues eller min egen Skyld.

Med Hensyn til Texten, da gientager jeg det Forslag som jeg alt tidligere har gjort, at den ved dette første Hefte skulde indskrænktes til en simpel Forklaring af Afbildningerne. Paalideleghed, Nöiaglighed, Korthed og Tydelighed en her Hovedsagen. At jeg, såafremt jeg kan være såa heldig at vare hjemme til 8 Marts, med Fornöielse vil hjælpe Dem med hvad jeg formaaer, det følger af sig selv; men De bör ei lade Sagen vente paa meg, thi selve Afbildningerne ere Hovedsagen, og jeg troer det rigtigst, ei at opsætte Udgivelsen, men såasnart som muligt at

[text på vänstra delen av siduppslaget]

//sende// Exemplærer ikke alene til Stokholm, men ogsaa til Paris til London og Berlin.

Jeg lever her hos en vækker Familie, besøger Museet og bruger i saa Henseende min Tid saa godt som muligt, men det er alt. Der er mange grunde, som have bestemt mig til hverken at besøge mine gamle Bekiendte eller giøre nye Bekiendtskaber. Jeg længes, som sagt, saa meget efter Hjemmet, at jeg med glæde vil hilse den Dag, da jeg kan komme afsted, och //vil// derfor ikke vil binde meg paa nogen Maade, saa godt det i mange Henseender kunde være for meg, at knytte nye Forbindelser her og fornye de gamle.

Det glæder mig grümme meget, at höre, at Deres Arbeide vinder Bifald, men jeg kan kun ikke begribe, hvortil min nærværelse behöves for at udvise det for Dem, som Deres eget Arbeide bedst anbefaler Dem til at erholde. De gode Herrer kiende jo meget godt min Stilling. De vide meget godt, at jeg ikke formaaer andet en at udtale min mening og det er jo allerede skedt for længe siden. At jeg gjerne vil bidrage mit til at underställe og befordre Deres Arbeide, derom behöver jeg forresten vist ikke at forsikkre Dem, kiære Mandelgren.

Lev imidlertid vel til vi ses, som jeg haaber, om {kort?} Tid. Hils mina Venner, som Der seer, {navn??} {Noig??} og Stephens og modtag de bedste Hilsener fra min Hustrun og meg selv.

Med Höiagtelse Deres hengivne

N. Höyen.

S.T.

Herr N.M. Mandelgren.

Poststämpel, på andra sidan (höger) med endast orden: "BERLIN" och "STADTPOS T" uttydbart

{??} / Till Kong. Akademien f. De Fria Konsterna!

Som Kong. Ak. f. D Fria K. är den Autoritet der med osparad möda nitälska för Konsternas utvikling inom fäderneslandet, så vågar jag härmed vörd-sammelige anhålla att den godhetsfullt täcktes yttra sig, huruvida den finner det af mig på-började arbetet moniment scandives är af ~~det~~ gaagn för den vetenskap det tillhör, samt om det ~~ti~~ är utfört med den omsog[sic!] man fordrar af ett dylickt företag

Med den kännedom K Ak eger till den utlä-
länska och Svenska Konst Historien anhålles att vid granskning af nedlagde häfte erhålla Kl. Ak yttrande huruvida de deri befintliga ritningarne äro utförda med den omsog[sic!] att de kunna gagna //konsten och[med blyerts] // vetenskapen. vördnadsfullt af

N M

[Första stycket fram till ..."dylickt företag" har ett diagonalt högerställt streck över texten.

I vänstermarginal finns ett stort utropstecken.

Sista stycket har ett stort frågetecken i vänstermarginalen]

utdrag ur Deutsches-Kunstblatt den 14 Junii 1855 pag 212. (15.)

Monuments Scandinaviques du moyen age- Ect:etc:

"Det Tyska konstbladet har för längre tid sedan (1850 N:o 29) i en notis öfver //arbeten af// Målaren M:n Mandelgrens ~~arbeten~~, forskningar och afbildningar efter gamla ~~monimenter~~ konst minnesmerken i Sverge, han här företet. Den omsorgsfulla hängifvenhet, //vitnar om// var med han detta företagit, lämnar i ljuset trädande en förgången konstvärld, hvilken hitintills annars hade blifvitt olyckligtvis obekant, Utgifvandet af hans arbeten synes oss så mycket onskvärdare[~~sic!~~], som man i Sverge hit-intills ännu icke ~~tagit~~ //minst// någon för att publicera de konstnärliga minnesmerken från forntiden, och detta uppfyller således en bristande lucka, så väl för Svenska lokal historien[~~sic!~~], som för den almäna monimentalhistorien[~~sic!~~],vetenskap,första häftet af ofvan anforda publikation behandlar förnämligast den lilla Bjeresho kyrka. i sköna. etc. etc.

[Stylen i dessa {??} afbildningar[~~sic!~~], är Bysantinsk Romanisk[~~sic!~~]. //och// synnerligen i enkeltheterna [~~sic!~~] gör sig egendomligheter gällande,detta synes //{??}// sess [~~sic!~~] i ornamenterna,och i ~~dessa~~ //synnerligen// {stö??ningarne}, och annu mer i Kastningen af draperierna, från denna tid af Rommerska stylen. hvilken //visar sig// hoss oss i väggmålerierna i den ~~sednare delar af det~~ //första hälften// sednare delen af det tolfte och i den första hälften af det trättonde århundradet endast finnes. Kompositionen i den Allegoriska gruppen som finnes under ingångs bagen [~~sic!~~] Till koret, påminner Till någon del om det märkvärdiga innehållet af de symboliska kompositionerna hvalfven, af, Schwarzrheindorfs kyrkan vid Bon. för öfrigt är den Bysantiska Romanska ~~stylen~~ typen mer eller mindre, ~~mindre~~ framträdande, ställningarna liflösa, utan storhet. i Draperierna synes vara Copierade, dels barbariserade uti en Sulstig [~~sic!~~] smak. Ansigts dragen i den medelade efterbildningen i större skala, från Ingansbagen [~~sic!~~], och valfrit i Absis har det Engelsligt döda som finns i den Bysantiska konsten, i Färgorna, förnemligast i Draperierna herskar mycket brytna toner, med uppfondande Bysantinsk Reminisans. bak om Ämnet framställningen finnes en tämlig kraftig blå~~en~~ grund, med breda ljus-gröna, om-ramningar, ett sätt i anordningen som sess [~~sic!~~] i de Tyska målerierna i den sednare Romanska Epoken af miniatyrerna, (T.ex. oberbairischeur) och i Väggmålningarna (i Nicolai kapel i Soest, i Döpkapellet af St. Gorg i Kölen och an D,) ~~mera~~

som ofta är bevisat. helgon-skiven [sic!], och andra förgyldeställen äro här lika som man finner dem på andra ställen för att göra större efekt i Relief utförda.

Det narvarande i den Bilder-Cyklus vid kusten af nordlanden som öfvergår i framställningarna längst bort i Södren är uttalat i konsten i ~~hvarje~~ på hvarje ställe äre inte tillfälle betydelse löst, det är utan tvivel ur kjedja symbar [sic!] kjedja i kultur historien, hvilket är af stort verde att bevara, som jag redan har i Föregående ~~vink~~ anförda vink antydt, hvartill många andra länkar //torde// sluta sig, som i sig ~~ännu~~ troligen ännu ej innehåller fulkomliga dokumenter [sic!] af //ett// lifligt framställande, dess här anförda drag synes ännu dunkla och synbarligen ? Svagt angifva tillväxten. "Utom Bjeressio. Kyrka {inhåller??} omtalade häftet, ännu afbildningar af andra minnesmerken som {Ran} af Stora Herestad från 1202, med {två?} //Rund// Absis, och Tryde af 1160, med ~~Rund~~ tvärt kor. Resten af indre Absis i Köderups Kirke der endast de förgyllda Riljefferna syntes, af Helgon skin och {??} saker, och målningarna ickeke [sic!] kunnat erhållas.

Ett blad, i häftet //om// med archetektoriska framställningar graverat i sten fyra Lithografierade med krita masta [sic!] konturer af målningarna 3 äro med färgor, med ~~utmerk~~ nogranhet återgifva originalen, talangutforda. Vi finna tydeligen att konstnären som har företagit afbildningarne har med äckta konstnärlig hängifving troget återgifvitt dem, så att hans ~~företag~~ Copier visa fulkomligt den urkundliga typen, //så att// ~~som~~ vi för ändamålet //at// vidare forskning och, fortsättning hafva fulkomligt fortroende kunna skanka [sic!] Den lithografiska återgifvingen förtjnar [sic!] afven i detta hänseende alt erkännande

F. Kugler

(15.a) Se te Moniteur Universelle)

etc etc.

[Texten nedan är skriven från andra änden av papperet dvs. upp och nervänd på samma sida. Texten är överstruken med många diagonala streck]

Medest Subskription sedan första häftet utkom {ha??} har jag blifvitt uppmand //till// fortsättning //af// arbetet //medelst {Subskripter}// af följande Hans Majestät Konung Oscar //IV// af Sverge försett hans Bibliotek Hans Mj:st Konung Fredrik den 7 af Danmark d:o L´e Minister D´Etatat O´Paris {??} samt enlig skrifvelse af den 5 Maj 1858:

ett större antal Exemplar, och Deponerat en {??}

~~Kl. Ackademi (Ba??ert och Konst-förening samt sällskapet för~~

~~den Kongl. Abskrifts-Sällskapet, Kl. Antiquariske Museum~~

~~Kl. Biblioteket i Köpenhamn.~~

Kiære Ven !

Jeg har i Kunstblatt endnu ikke sett nogen anmeldelse af Deres arbeide, men jeg har ingen Tvivl om at der jo nok kommer en såadæn.

Derimod fortjene vi utak, at vi hermed endnu ikke har faat det anmeldt, men det skal ske inden kort tid.

Efter Deres Onske Sender jeg Dem hermed Loven for Selskabet for nordisk Konst

(i {??}{??}.) Deres
N Höijen

d 4 Juni 1855

S.T.

Hr Mandelgren.

Maler, Conservator.

I.A. K.

De otaliga prof af sant intresse //som// vetenskap och
konst rönt under E. Kl. M. hulda Regering, visar
sig i de uppmuntringar, hvarmed E. Kl M: lugnadt
dess enskilda fack; och i de framsteg dessa gjort //under Eders K. M. Landsfaderliga beskydd//
detta
hafva//har// gifvitt mig mod och kraft, att forska efter de san-
ningar ~~är~~ //som// utgöra grundvallen //hvalen// hvarpå den konst
~~vilat~~ //åt hvilken// jag helgadt åt mitt lifs verksamhet; //hvilat äfven// i ~~att äfven~~
~~detta~~ //denna// rönt E.K M. nådiga ~~bistånd~~ //understöd och uppmuntran// ~~så hafver jag~~
~~ej tagit i betviflande att~~ //har jag ej// hyser jag ej den ringaste fruktan att// E,K,M skulle onådigt upp-
taga, ~~att~~ //det jag på redan anförde grunder utbeder mig
E.K.M läga förad vid det blifvande Riksmötet, inför på det
~~vis~~ att dess //för// samlade //Ständer// måtte bevilja mig ett anslag af
allmänna medlen för utgifvandet af mit påbörjade
arbete Monimint Scandinandigen m. m. hvarigenom så att
verkett må kunna utan enskilte mäns upofring
fortsättas och //utgifvas//
——— Och får jag ~~som~~ //såsom// stöd för denna min underdåniga
~~framställan anför~~ //anhållan får jag i underdånighet anför// en kort öfversigt såväl af mina
gjorda forskningar, som det påbörjade arbetets närvarande
ställning, samt //dess// framtida utsigter [under hvardera af [hakparantes även i originalet]
åren 1846,7,8,9, och 50 hugnades jag med ett nådigt under-
stöd af 200 Rp. Bco hvilka utgingo af de medel som
Rikets Ständer anslagit ~~som~~ //såsom// Extra utgifter vid {??}
hufvud tittelen; de forskningar som ~~med bistånd~~ dessa
medel understödt. hafva vunnit mångfaldigt bifall ~~dem~~ hvilket
jag haft nåden inför E.Kl.M //att// förete, hvarföre jag endast
anför dess data. I 1847 års Ständers beslut anfördes; att
de instämde fulkomligt med det vitsord E,Kl,M, Witterhets
historie och Antiqvitetets Akademi afgifvit, att jag med nit
och drift utfört mit åtagna {??} värf till stort gang för

för Vetenskapen, hvarföre de ansågo dess fortsätta af ~~vigt~~
den vigt att anslag borde utgå i likhet med hvad tillför-
ne Skiett. 1850 års ständer ~~ingingo till E; K; M~~ inkommo
med underdånig skrifvelse till E. K M. där i de på grund af
kännedom om de fördd. ackliga vitsord som från utlan-
det blifvit mig medelade anhöllo att ett lempligt anslag
för forskningarnas fortsättande måtte blifva mig an-
visatt af de medel som voro lämnade till E. K M desposi-
tion. De anförda witsorden voro //4:o// medelade 1:o af Frans
Kugler Geheime-regeringråd i E~~ngelsk~~lesistik {minister??}
profässor vid de sköna Konsternas ~~Ministeri~~ Akademi i Berlin
//hvilken vitsord blifvit// infördt i Deutsches Kunstblatt N:o 29-1850, //2:o// af// profässoren i Konst-
historien vid Köpenhams Konst Akademi N.Höyen. 1849.
//3:o// E~~ngelsk~~lesiologiska sällskapet i London, af //genom// den Sekriterare B-
Webb. 1851. //4:o// General Deriktören för Kongl. Museerna i Berlin
H: Olfers //5:o// professoren för Tafvel restaureringar vid Kongl.
målningss Gallerierna i Berlin J, Schlesinger, m:fl:.

På grund af det omdömme den utmärkte konsthisto-
rikern N.Höijen aflämnade, rörande vigten af att ~~m~~
mina samlingar blefvo genom trycket utgifna, ~~hvar-~~
~~med det~~ //och i hvilken önskan äfven// Kongl. Danska Oldskrifts sällskapet instämde ~~och de~~
~~infört i sin tidskrift för~~ //hvilket kan läsas i den// Antiquariska tidskrift för 1851-
och 1854. förorsakade att följande fosterlänst sinnade ~~Rid-~~
~~ders man~~//ädlingar//forsträckte mig ~~med~~ medel att till att påbörja
//Verkets// ~~dess~~ utgifvande: dessa ~~men~~ //Herrar// voro Högvälborne ~~Herrar~~
Grefvarne Pontus DelaGardie på Maltesholm, Axel DelaGardie,
på Löberöd; Arfvid Posse på Charlottenlund; Eri~~g~~ Ruth
på Ruthsbo; Baron Hans Rammel på Öfveds Kloster;
Ryttmästare Stjernsvärd på Widtsköfle //och// Leutnant P.E:
Wallenstråle på Bränninge Bank. ~~Hvars~~ //hvilkas// konst sinne satte
mig i tillfälle att, ~~sedan~~ //utfärda en {??}//[sic!] Subskriptions planen blifvit
~~utfärdadt~~ rörande den del af mina samlade rit-
ningar som karakteriserar Kyrko-Decorationen
inom Sverge under medeltiden //och hvilken// skulle komma att.

innefattas i 4 häften med 10 plancher i hvardera häften
hvaraf 3:ne skulle tryckas med flera kulörtryck, och 6 endast
med ett tryck //jemte {an??} och ett ark text på fransyska//:till ett pris af 12 R:dr. eller 24 Riksmünt. för
hvarje häfte. Därefter företogs en resa till Paris för att
där i de förnä//m//sta tryckerierna låta utföra de Lithogra-
miska planchererna.

I början af April 1855 hvar //blef// en upplaga färdig af bifogade
häfte //färdig och lenades[sic!] // som lönades-till Rikshandlaren //Hr// I Versens Köpenham
Bokhandels komition //comision// i Köpenham, //för// att spridas till försäljning
inom den Eropiska konsthandelen; såväl den in som ut-
ländska konst Critiken har med varma omfattadt i frågavar-
rande arbete, och vågar jag därfore hänvis till Nordisk
Universitets Tidskrift, Upsala Häftet för 1856. {??} {??} {??} //äfvensom//
{för??de} {afsnid} i en af N. □ Ni □ olaÿsen skrifven afhandling. //samt//
† Deutsches Kunstblatt för 1855 pag 212 af F: Kugler, och
The Gentleman´s magasin ”Juni 1855 pag 611. som här bifogas; //likaledes hafva//
i Engeska [sic!] konst kattalogerna för 1855 hvarst //anmalt// verket är an-
mält som //såsom// ett sälsynt {och} vart arbete..
Sedan ett år och fem månader förflutet erhöj jag
från ofvan anförde komitionär bifogade skrifvelse
der //som// utvitsar att endast 32 Subskribenter anmält sig
och dess utom //blifvit// sålde 35, Summa 67 //häften//, härifrån afgår 1/3 del.
I komitions arfvode, som lönar endast en behållning af//så att behållningen endast utgöres//
af 1050 R:dr. Riksmünt, //så// uplagan //som// utgjorde 300 Exemplar och
hade kostadt 3000 R:dr. samma münt.
Detta resultat lämnar endast ett nytt bevis, att de
arbeten som inom denna Vetenskapsgren skola utgifvas
med den omsorg, att de gagna Vetenskapen, och hedra fäder-
neslandet, må, i likhet med hvad tillförne skiet Då
{Bränneus} Thesaurus och Hjalmar Gjoransons {Bautiss}
med m.fl: andra arbeten, komma i åtnjutande af kon-
nung och Ständers bestånd: som äro //dylika// Exempel dem man //kunna i mångfald företas//
från England Frankrike //och// Tyskland, i mångfald kan
förete, af //bland// hvilka jag endast tillåter mig anförä, att
Sophia kyrkan i Konstantinopel förledet år utgafs på
Prusiska Regeringens bekostnad, //och att// Domkyrkan i Tronheims
Domkyrka i Norge som genom E. Kl. M. och Stor-
Tingets forsorg har blifvit utgifven i England

Tillfölje af vad jag ofvan haft nåden anföra,
vågar jag i underdanighet framställa foljande
alternatifver.

Så som originalernas utförande på sten, //jämte// ~~texten av~~
//planchernas// tryckning ~~jämte~~ //och// papper ~~och~~ //samt// ofriga kostnader för en
upplaga af 300 Exemplar af ~~nedlagde~~ //bifogade// hafte, uppgått
till 3000 R:dr. Riksmünt, //och// då Copieringen på sten kostat
för samliga //af// plancherne 420 samma mynt. kan man antaga
~~vardera original~~ //hvarje originalplanch// till 150 R:dr //Således för// {??} 18 {rste} 1200. R:dr. som
~~gör hela {??}slaget~~ //mycket// gör en //{{??}}// summa af R:dr Riksm 4200.
//och {??}// för försålde 64 Exempl x //endast utgöra// 1056 så återstår 3144 R:dr.
hvilken //en forlost af 3144 R:dr// forlost utgifvaren i underdanighet anhåller att
Kongl. M. och Rikets ständer måtte befria honom //att vidkomma denne// från
~~såväl~~ för om vilket möjeligen skal kunna ~~fortfara~~//sattas//
2:o Eller //at// utgifvaren för till staten öfverlämna, ~~det~~ så-
väl forlag som fortsättandet //af// dess utgifvande emot
en ersättning af dess visade förluster, //jämte// med rättighet att
leda utförandet af de återstående //haften mot//, och ~~en~~ ett skäligt
arfvode för de original plancher som lämnas.

Varföre jag med djupaste vöd...fruk...{??}

_ _ {??} och Konung _